

EESTI FILM ELAB!

Kuuldused eesti filmi enneaegsest surmast on tugevasti liialdatud. 2005. aastal linastub viis täispikka mängufilmi. Lisaks vähemalt paar vahvat täispikka telefilmi. Kas lõpuks ometi on öitseng saabunud meie õuele?

Kriitikud mõrisevad kord rahulolematult, kord mõmisevad tunnustavalt. Vaimustunud lakkehüppamist on napilt, aga ka kibedaid osatamisi. Publik ei jookse küll ummisjalu kinno nagu marmortahvli päevil, aga eesti filmi kohalolu on tajuda palju enam kui veel viis aastat tagasi.

Aga teatud fundamentaalsed probleemid podisevad optimistliku pealispinna all edasi.

Esiteks stsenaarsed ja režiiälased lüngad. Kuna filmirežissööri ametit võivad endale lubada vaid üksikud tahtejõulised indiviivid (ning sedagi mitte woodyallenliku viljakusega, et aasta ja film), siis kipub professionaalne vorm ka kõige võimekamatel tegijatel logisema. On tuntud tõsiasia, et teha meisterlikke filme, peab kättpidi bisnises pidevalt sees olema.

Nii juhtub, et arvustustes tõstetakse esile hiilgavat operaatoritööd ja õnnestunud helitausta, ent väga harva stsenaariumi ja režiiid, mis peaks just nagu loomuldasa olema õnnestumise peapõhjus. Kusagile pole kadunud eesti filmi peamised hädad: ebaihtlane tempo, segased dramaturgilised käigud, oskamatus aktsentueerida ja eristada olulist ebaolulisest. Palju leidub kunstlikkust selle sõna halvas tähenduses, ebausutavaid karaktereid ja „balti stiilis“ piinlikke kujundeid, ülepaisutatud teatraalsust, punnitatud „naljategemist“ ja allteksti kantiimist dialoogi. Koomilistest žanritest istub eesti filmile absurd ja rahvapärane jämekoomika; inglise stiilis situatsioonihuumor, mis kasvab välja elulistest episoodidest, näikse eesti kino jaoks olevat veel liiga kõva pähkel. Küll lähetatakse eesti filmitegijaid erinevaile stsenaaristikakursustele ja heidetakse stsenaariume script-doctor'ite operatsioonilaudadele, ent kahjuks on imporditud ühes jutustamisoskuse paranemisega ka omajagu žanriklišeesid. Mehaanika üksi ei päästa meid, seltsimehed; originaalsed ideed on selleks toetuspunktiks, mille abil maakera üles tõsta!

Järgneb lk 123